

|                             |                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ชื่อวิทยานิพนธ์             | : ศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาส<br>ในอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย                                                                                                              |
| ผู้วิจัย                    | : พระสุชาติ สุจิตโต ( กิ่งก้าน )                                                                                                                                                                |
| ปริญญา                      | : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา )                                                                                                                                                            |
| คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ | : พระมหาธานินทร์ อาทิตวโร ป.ธ.๘, พธ.บ. (อังกฤษ),<br>พธ.ม.(บาลี), พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)<br>: ดร.บรรพต แคไธสง ปธ.๗, พธ.บ.(พระพุทธศาสนา)<br>,M.A. (philosophy), M.A. (Buddisht), Ph.D. (philosophy) |
| วันสำเร็จการศึกษา           | : ๒๑ /มีนาคม /๒๕๕๙                                                                                                                                                                              |

### บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ คือ (๑) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในพระพุทธศาสนาเถรวาท (๒) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย (๓) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของเจ้าอาวาสในอำเภอหนองหิน จังหวัดเลย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้คัดเลือกไว้ มีจำนวนทั้งหมด ๑๒ รูป/คน ได้แก่ พระภิกษุ ๙ รูป และฆราวาส ๓ ท่าน

### ผลการวิจัยพบว่า

หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่าพระพุทธเจ้าได้ทรงนำมาใช้ในการฝึกฝนอบรมพระภิกษุหรือพุทธบริษัทของพระองค์นั้นให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์มีคุณสมบัติอันเหมาะสมต่างๆ เพื่อการทำหน้าที่ความเป็นผู้นำการบริหารงานในองค์กร ครอบครัว ชุมชน สังคม หรือประเทศชาติให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือ ตัวผู้นำ หากผู้นำประกอบด้วยคุณสมบัติที่เหมาะสมมีคุณธรรมที่ดีก็จะสามารถนำพาสังคมประเทศชาติให้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองได้ แต่หากผู้นำขาดจากคุณสมบัติอันเหมาะสม ก็ย่อมจะนำพาสังคมประเทศชาติให้ประสบกับความล้มเหลวในที่สุด

หลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำในพระพุทธศาสนาประกอบด้วยหลักพุทธธรรม ดังนี้ (๑) หลักสารณียธรรม คือ ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน เพื่อความสงเคราะห์แก่กัน สร้างความสามัคคีเป็นอันเดียวกันภายในสังคม (๒) หลักอิทธิบาท ๔ คือ คุณธรรมเครื่องส่งเสริมเพื่อให้ลุถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ไว้ (๓) หลักพรหมวิหาร ๔ คือ หลักธรรมเพื่อการปฏิบัติตนต่อมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายโดยชอบ (๔) สังคหวัตถุ คือ ธรรมเครื่องสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เพื่อประสานสามัคคีในหมู่

ชนนั้นๆ (๕) หลักการธรรม คือ ธรรมเครื่องส่งเสริมให้รู้จักการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในระหว่างบุคคล ได้อย่างมีความถูกต้อง ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข (๖) หลักภาวนา ๔ คือ ธรรมเครื่องส่งเสริมบุคคล ให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักธรรมดังกล่าวมานี้เจ้าอาวาสสามารถจะนำเอามาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเจริญอก  
 งามสำหรับการปฏิบัติภารกิจที่สำคัญทั้ง ๖ ด้านนั้น เช่น การนำเอาหลักพรหมวิหาร ๔ มาประยุกต์ใช้  
 เพื่อพัฒนาในด้านของการปกครองให้เป็นไปด้วยความอบอุ่น รวมถึงการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาในด้าน  
 ของการศึกษาสงเคราะห์ที่เป็นบาทฐานสำคัญของการพัฒนาสังคม หรือหลักของสังคหวัตถุ ๔ เพื่อ  
 การนำมาประยุกต์ใช้สำหรับพัฒนาในด้านการสาธารณสงเคราะห์เพื่อเป็นที่พึ่งให้กับสังคม หรือหลัก  
 ของอิทธิบาท ๔ สำหรับการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาในด้านการสาธารณูปการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่  
 ต้องการ และหลักของสารณียธรรม สำหรับการประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาในด้านการเผยแผ่  
 พระพุทธศาสนาให้มีความเจริญกว้างไกลออกไป และหลักของภาวนา ๔ สำหรับการประยุกต์ใช้เพื่อ  
 พัฒนาในด้านการศาสนศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความมั่นคงสืบต่อไป